אגרות הראי"ה - כרך ד' - אגרת א (אלף)

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ה כסלו תר"פ

נמען: הרב מנדל יצחק בעהרמאן וחברי 'דגל ירושלים' במנצ'סטר

תודה על הניחומים על 'שברנו הגדול'. על שאלתם בעניין היחס לאגודות אחרות: כל אגודה קשורה למטרותיה ויש לחזקה, אבל החילונים מאורגנים במרכז מדיני, ואילו כוחות הקודש מפוזרים. הציונות מבוססת על החול, וגם 'המזרחי' אינו מספיק כי אצלה החול עיקר והקודש טפל. ב'אגודת ישראל' ארץ ישראל היא רק חלק מעבודתה ולא יסוד מגמתה. לכן 'ירושלים' תשחרר את הקודש בארץ מעול חילוני, תייסד מוסדות תורה, ותבסס גם את המהלכים הפוליטיים על הקודש.

עיקרי הדברים

- תודה על ניחומים.
- החילונים מאורגנים, הקודש מפוזר.
- המזרחי ואגודת ישראל אינם מספיקים.
- שחרור הקודש.

נוסח האגרת

ב"ה[1] כ"ה כסליו תר"פ[2]

כבוד ידי"נ[3] הרב המאוה"ג[4] אוצר נחמד בתו"י[5] מו"ה[6] מענדעל יצחק בעהרמאן שליט"א[7]

וכל חביריו הנכבדים יראי ד' וחושבי שמו חברי הסתדרותינו הקדושה הנושאים בימין ד' רוממה את דגלינו הקדוש דגל ירושלים בעי"ת[8] מאנשעסטער יצ"ו[9]. שלו'[10] שלו' עד העולם מהר הקודש מירושלים. אחי האהובים, דברי תנחומותיכם היקרים על שברנו הגדול, אשר הואיל הצור תמים ב"ה בצדקת משפטיו ליסרנו בו בזמן הקרוב לבואנו אל חצרות ד' ועיר קדשו, הגיעוני, והיו כצרי על פצעי לבבנו. אהבתכם הנאמנה היא יקרה לי מכל הון, ונקוה בעזה"י[11] שקשרי הידידות שבינינו ילכו הלוך וגבור, לכבוד שם ד' שוכן ציון ובוחר בירושלים ב"ה, ולכבוד עמו וחבל נחלתו, קדושת תורתו ואור זיו אמונתו הקדושה, חיי עולם אשר נטע בתוכנו עדי עד. ובישועתו יראנו אור חדש אשר יאיר על עם ממושך וממורט. ומציון מכלל יופי, ומירושלים מכון קודש יופיע בהדרת קרני גאולה ופורקן על צאן ידו ועם מרעיתו,

---

1 ב"ה - ברוך השם

2 תר"פ - השנה תר"פ (1919/1920)

3 ידי"נ - ידיד נפשי

4 המאוה"ג - המאור הגדול

5 בתו"י - בתורה ויראה

6 מו"ה - מורנו הרב

7 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן

8 בעי"ת - בעיר תהילה

9 יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה

10 שלו' - שלום

11 בעזה"י - בעזרת השם יתברך

וישלם לנו בכלל ובפרט נחומים, לחבוש לכל שבורי לב בזריחת אור קדושתו, לחן ולכבוד ולצבי תפארה, לעיני כל אפסי ארץ.

וע"ד[12] שאלת כת"ר[13] חביבי בענין הסתדרותינו הק'[14] ודגל קדשו "ירושלים", בחושו ליתר ההתאגדיות וההסתדרויות הבאות מכחם של שלמי אמוני ישראל, ידע אהובי שלא ככל אגודה וחברה שבעולם היא תנועתינו הקדושה "ירושלים", שעל פיה נוסדה הסתדרותינו הקדושה הסתדרות "ירושלים", ודגלנו הקדוש "דגל ירושלים". כל אגודה היא מקושרת לחוגה ולמטרותיה המיוחדות, שכל אחת מהנה טובות וקדושות הן, ואנו צריכים לחזקן ולאמצן, אבל לא בזה בלבד אנו יוצאים ידי חובתינו לעבודת ד' ועם קדשו, קדושת יפעת ארץ חמדתו ועיר קדשינו ותפארתנו אשר שמו הגדול ב"ה נקרא עליה לעולמי עולמים, ביחוד בעת כזאת, שמצד אחינו העובדים בתכונה של חול, הכחות מסודרים ומאוגדים בתכונה מדינית ומרכזית, ואם כוחותינו אנו הדוגלים בקודש, יהיו רק מפוזרים ונטויים לצדדים שונים ביחש ליחושנו לארצינו הקדושה, אז הננו נתונים במצב נורא מאד. הצד החילוני פועל את פעולותיו ברוח אמיץ, הוא יודע את רצונו לבנות את הארץ בדרך חיים של חול, ורוח הקדושה של תורה ומצוה ואמונה הנה הוא מפורד לפרודים שונים.

על כן שמה הסתדרותינו הקדושה ירושלים, את מגמתה לשאת את הדגל הקדוש ברמה, להודיע לעולם כולו, כי אמנם עושה היא התנועה הציונית את המפעל של תחית האומה מצדה החילוני, אבל הצד של החול לבדו לא יוכל להיות לישועה לישראל, ואע"פ[15] שהמזרחי שואף להכניס בהציוניות איזה רגשי קודש, אין הדבר מספיק. כי הלא היסוד של הציוניות הוא נוסד על החול, ויהיה אצלה החול עיקר והקודש טפל, וזה לא יוכל לפעול את הרוממות הנדרשה לקדושת ישראל, וקדושת ארץ ישראל, וקדושת ירושלים עיה"ק[16] ת"ו[17]. "שלמי אמוני ישראל" או "אגודת ישראל" חפצים לחזק את יסוד הקדושה בכלל, אבל בהיות אצלם "ארץ ישראל" רק חלק מעבודתם ולא יסוד מגמתם, אינם יכולים להכריע את הכף על מהלך החיים בארץ הקודש.

על כן באה הסתדרותינו הק' "ירושלים" להודיע לעולם כולו, שכל אגודה ואגודה שהיא שואפת לטובת התורה והקדושה בישראל, חייבים אנו לחזק אותן, אבל עיקר מגמתינו ביחש לבנין האומה באי"י[18] צריך להיות מצוין בשם "ירושלים", והחפץ של שלמי אמוני ישראל, לראות את כנסת ישראל בארץ ישראל, מפוארת בהדרת קודש יבוטא ע"י[19] דגל קדשינו "ירושלים", שהוא ישאף לשחרר את הקודש באי"י מכל עול זר חילוני, והוא ייסד מכונות ומוסדות לתורה ולקדושה, בגודל רוח באה"ק[20] ובעה"ק[21], והוא יגלה לעין כל... המפעלים של ארחות הפוליטיקה שלנו באי"י, גם הם צריכים להיות בנויים על יסוד הקודש, כי רק על ידי זכות של דבר ד', ושל קדושת תוה"ק[22] הנודעת לכבוד ולתפארת בעמים, יש לנו יחש וזכות

---

12 וע"ד - ועל דבר
13 כת"ר - כבוד תורתו
14 הק' - הקטן
15 ואע"פ - ואף על פי
16 עיה"ק - עיר הקודש
17 ת"ו - תבנה ותכונן
18 באי"י - בארץ ישראל
19 ע"י - על ידי
20 באה"ק - בארץ הקודש
21 ובעה"ק - ובעיר הקודש
22 תוה"ק - תורתנו הקדושה

לא"י[23]. וכל העבודות הללו שהן רבות מאד, ודורשות כחות רבים חמריים ורוחניים, צריכות הן להיות מתכוננות ע"י הסתדרותינו הק' "ירושלים"- בצירוף וקשר של ידידות עם כל מה שפועל לטובה לישראל ולא"י[24], וביחוד עם כל אגודות המיחסות לשם יראי ד' וחושבי שמו. וממוצא דבר תלמדו אחי היקרים שבשביל שום אגודה שבעולם אינה מתעכבת הסתדרותינו הקדושה מעבודתה, ומקדושת מטרתה העליונה, והיא צריכה להיות משתמרת בצביונה ולא להיות נטפלת לשום חברה אחרת, כי כל האגודות הנן ממלאות תפקידים אחרים, ואין גם אחת מהן שתמלא את תפקידה של הסתדרותינו הקדושה "להיות נושאת ברמה את דגל התחיה של האומה בארצה ובעיר קדשה, על יסוד הקודש, במעמד בלתי משועבד לשום כח חלוני".

ועם זה כל חבר וחבר בפני עצמו יוכל ג"כ[25] להיות חבר לאיזה אגודה מהאגודות העוזרות לטובת מצב האומה והיהדות, כאשר תהיה נטית לבבו לשם שמים, אבל ה"דגל" וה"הסתדרות" בכללה מוכרחים הם לשאת עליהם את השם הנכבד והמקודש, שם העיר אשר ד' שמה, את שם ירושלים מקום בית חיינו עיר קדשינו ותפארתנו, מכון כסא מרום מראשון מקום מקדשנו, להודיע לכל כי לא בכח החלוני תוכל התחלת צמיחת ישועה לישראל להתבסס, בהיותו לבדו הפועל בעבודת התחיה ובנין האומה, כי אם כאשר זה הכח החלוני יהיה כח מכשיר ומבסס לכח הקודש, שהוא הכח היותר עליון והיותר נצחי, הכח אשר אור ד' יגלה על ידו בישראל ובעולם, וזה יתגלה בהודו ע"י רוממות קרן צדיקים ות"ח[26], וכל שלמי אמוני ישראל באה"ק ובעה"ק, כשיראו המפעלים הטובים של הסתדרותינו הקדושה "ירושלים", להאיר את אור תחית האומה באור ד' וקדושתו בעולם.

והנני מצפה לחסדי השי"ת[27] ורחמיו, שיאיר לנו באור ישועתו, וישגבנו חיל ואומץ לעבודת קדשו, ומעברים וממדינות שונות ילוו אלינו כל חרד לדבר ד', הרוצה בכבוד אה"ק[28] ובכבוד של יראי ד' ואוהבי שמו, לחוק ולאמץ את ידינו בעבודת הקודש של הסתדרותנו הקדושה העולמית הכללית, הסתדרות "ירושלים".

ונקוה שחבור תדירי במכתבים בכתב ובדפוס יהיו מתמידים ביניינו, לעורר את האהבה לקדושת עם ד' על אדמת הקודש, מהר הקודש מירושלים, ויתברכו בכט"ס[29] כנה"י[30] ונפש ידי"ע[31] דוש"ת[32] באהבה רבה

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

עבד לעם קדוש על אדמת הקודש ועובד עבוה"ק[33] בעיה"ק[34] ירושלים תובב-א

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

23 לא"י - לארץ ישראל
24 ולא"י - ולארץ ישראל
25 ג"כ - גם כן
26 ות"ח - ותלמידי חכמים
27 השי"ת - השם יתברך
28 אה"ק - ארץ הקודש
29 בכט"ס - בכל טוב סלה
30 כנה"י - כנפשו היקרה
31 ידי"ע - ידידו עוז
32 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
33 עבוה"ק - עבודת הקודש
34 בעיה"ק - בעיר הקודש